

Un congrés estudiarà els «camins de llibertat» a través dels Pirineus

Us oferim la notícia publicada al diari El Periòdic d'Andorra sobre el congrés que es celebrarà a Andorra per tractar dels camins de llibertat a través dels Pirineus, un camí que va fer sant Josepmaria Escrivà de Balaguer.

19/11/2008

L'auditori Rocafort del Centre de Congressos Lauredià acollirà el 22 de novembre la 2ª Jornada Camins de Llibertat a través dels Pirineus, una iniciativa de l'Associació d'Amics el Camí de Pallerols a Andorra que pretén divulgar les rutes i itineraris seguits per fugitius de guerres, dictadures i persecucions, des del sud cap al nord en el cas de la Guerra Civil espanyola i el franquisme, i en sentit invers durant la 2a Guerra Mundial. Andorra va tenir en totes dues conjuntures una importància cabdal per la seva estratègica posició geopolítica: així, l'associació que impulsa la jornada s'ha concentrat a reconstruir el periple que Sant Josemaría Escrivá de Balaguer i un grup de 25 fugitius més van seguir a final de novembre del 1937, des d'Oliana fins al Mas d'Alins, on van arribar el 2 de desembre en una peripècia recreada a l'assaig *Andorra, terra d'acollida*, de Jordi Piferrer i Alfred Llahí. Un dels artífex

d'aquesta aventura va ser Josep Cirera, guia pallarès que durant la Guerra Civil va conduir altres colles de refugiats cap al *santuari* andorrà i que serà objecte d'una de les ponències. Paradoxalment, els mateixos camins que entre el 1936 i el 1939 van ser transitats per gent *de dretes* , durant el primer franquisme van permetre la fugida dels *rojos* derrotats.

EL TORB I LA GESTAPO / L'altre protagonista de la jornada serà l'escaldenc Joaquim Baldrich, que és, juntament amb Eduard Molné, l'únic supervivent de la cadena Tolosa-la Massana-Barcelona, amb seu a l'hotel Palanques i que, dirigida per Antoni Forné, se les va empescar per portar fins al consolat britànic de Barcelona prop de tres centenars d'homes i dones, sobretot jueus i pilots aliats abatuts sobre els cels de l'Europa ocupada pels nazis a inici dels anys 40, en el marc de la 2ª Guerra

Mundial. Un gest heroic que avui recorda el monument als passadors que s'aixeca davant del Palanques. L'historiador Claude Benet dedicarà a Baldrich la segona de les sessions monogràfiques consagrades als guies de les expedicions d'evasió, que conclourà amb el repàs dels que van actuar al Pallars a càrrec de la historiadora Maite García. Fins aquí, els casos de camp. El context històric i social el posarà Joan Villarroja, catedràtic d'Història contemporània de la Universitat de Barcelona, que aportarà una visió d'aquests *camins de llibertat* pirinencs al llarg dels segles. La jornada es completarà amb l'exposició de dos projectes de recuperació d'aquestes itineraris: un a Andorra, a càrrec de Pere Roquet, director del servei de Patrimoni natural; i l'altre a l'Alt Urgell, amb Ventura Roca, vicepresident del consell comarcal.

Quatre anys de guerra i 100.000 evadits a través de les xarxes

La bibliografia gairebé inexistent sobre el paper dels guies disposa des d'aquest mateix novembre d'un títol cridat a convertir-se en referència: *Les muntanyes de la llibertat*, de l'historiador lleidatà Josep Calvet. L'historiador xifra entre 80.000 i 100.000 el nombre total de refugiats que van travessar els Pirineus –des d'Hendaia fins a Portbou– fugint de l'Europa ocupada pels nazis. Jueus, ciutadans francesos que volien evitar el Servei de Treball Obligatori o unir-se a l'exèrcit de De Gaulle, militars polonesos i aviadors aliats constitueixen el gros dels evadits. Si tenien sort, acabaven al consolat britànic de Barcelona, des d'on se'ls *empaquetava* cap a Gibraltar o Lisboa. Si els agafava la Policia espanyola, podien acabar temporalment en un camp d'internament. En el pitjor dels

casos, i sobretot en el cas dels jueus,
els esperava la deportació a França.

A. Luengo / El Periòdic
d'Andorra

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/un-
congres-estudiara-els-camins-de-
llibertat-a-traves-dels-pirineus/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/un-congres-estudiara-els-camins-de-llibertat-a-traves-dels-pirineus/)
(11/08/2025)